

Розділ перший

# Робін Конрад



13 червня 1976 року  
*Боксбург, Йоганнесбург, Південна Африка*

**Я** з'єднала останні дві лінії поля для гри в класики й намалювала в горішньому квадратику велику десятку. Мені аж дух перехопило від того, що я написала, скільки років мені виповниться наступного дня народження, бо всі знали: діставшись віку, що записується двозначним числом, людина перестає бути дитиною. Шматочок зеленої крейди, який я позичила без відома тата з його табло для підрахунку очок у дартсі, був такий малий, що, довершуючи своє творіння, я аж подряпала пальці об бетон на під'їзній доріжці.

— Ось, готово. — Я відступила й оглянула свою роботу. Як завжди, засмутилася, бо те, що я створила, вийшло не таким хорошим, як я собі уявляла.

— Воно ідеальне, — оголосила Кет, бо, як завжди, прочитала мої думки й спробувала мене заспокоїти, поки я не змила поле, засумнівавшись у собі.

Я всміхнулася, попри те що на її думки не дуже зважала: мою сестру-близнючку легко було вразити будь-чим, за що я бралася.

— Ти перша, — мовила Кет.

— Гарзд.

Я витягнула з кишені бронзову монетку в півцента й потерла її на щастя, а тоді підкинула в повітря з нігтя великого пальця. Монетка описала дугу й закрутилася, виблискуючи на сонці, а коли нарешті приземлилася на перший квадратик, я кинулася вперед, жадаючи пройти поле за рекордний час.

Я зробила три ходи, перш ніж монетка вискочила з квадрата під номером 4. Тут і мала закінчитися моя черга, та я швидко глянула на Кет, а вона тим часом відволілася на гагедаша<sup>1</sup>, що здійняв гвалт на сусідському даху. Поки вона не встигла помітити мою помилку, я повернула монетку на місце носом парусинового черевика й поскакала далі.

— Ти чудово просуваєшся! — гукнула Кет за кілька секунд, повернувшись назад і помітивши мої успіхи.

Підбадьорена її оплесками й підтримкою, я пострибала ще швидше й не помітила вчасно, що в мене розв'язався один шнурок.

Я зашпорталась об нього, ледве пройшовши останній квадратик, і гепнулася навколінки, обідравши шкіру об шерехатий бетон. Я закричала: спершу злякавшись, а потім — від болю, і за мить почула кроки, а відтак у себе перед очима побачила мамині сандалі. На мене впала її тінь.

— О господи, тільки не це. — Мама потягнулася донизу й різко зіп'яла мене на ноги. — Яка ж ти незграбна. І в кого ти така вдалася?

Коли я повернула скривавлене коліно так, щоб їй було видно, вона зацокала язиком.

Кет, яка сиділа навпочіпки біля мене, скривилася, побачивши гравій, що застряг у рані. Від сліз у мене защипало в очах, але я знала, що повинна стримати їх, щоб вони не потекли, бо інакше мама буде незадоволена.

— Зі мною все гаразд. Нічого страшного.

Я видушила із себе кволу усмішку й обережно підвелася.

— Ох, Робін, — зітхнула мати. — Ти ж не плакатимеш? Тобі ж відомо, яка ти негарна, коли плачеш.

Вона кумедно скосила очі й скривила лице, підкріплюючи свої слова, а я видушила із себе смішок, що його вона так хотіла почути.

— Не плакатиму, — запевнила я. Плач на доріжці перед будинком, просто під носом у сусідів, був би непростимим

---

<sup>1</sup> Гагедаш — поширений на півдні Африки різновид ібіса. (*Тут і далі прим. пер.*)

переступом: моя мама дуже переймалася чужою думкою й очікувала того самого від мене.

— Хороша дівчинка.

Вона всміхнулася і нагородила мене за сміливість поцілунком у маківку.

Насолоджуватися похвалою було ніколи. Ранок перетнула трель телефонного дзвінка, і один із останніх моментів ніжності в нашому з мамою житті враз добіг кінця. Вона кліпнула, і тепло в її очах перетворилося на роздратування.

— Попроси Мейбл, щоб вона тебе підчистила, гаразд?

Щойно вона зникла за дверима чорного ходу на кухню, як я почула пхінкання, опустила погляд і побачила, що Кет плаче. Дивлячись на сестру, я завжди мовби дивилась у дзеркало, але тієї миті здавалося, ніби дзеркало між моїм відображенням і мною прибрали, тож я бачила не своє віддзеркалення, а саму себе.

Біда, викарбувана на скривленому личку Кет, була моєю бідою. У її блакитних оченятах бриніли мої сльози, а її пухка нижня губка тремтіла. Кожному, хто бодай раз засумнівався у справжності емпатії між близнюками, досить було побачити, як моя сестра страждає за мене, щоб щиро повірити в це явище.

— Годі плакати, — прошепотіла я. — Хочеш, щоб мама обізвала тебе рюмсою?

— Але ж це, мабуть, боляче.

Якби ж то це було так очевидно нашій мамі.

— Йди до нашої кімнати, щоб вона тебе не побачила, — сказала я, — і виходь лише тоді, як тобі стане краще.

Я заправила їй за вухо пасмо каштанового волосся.

Вона шморгнула носом і кивнула, а тоді побігла до будинку, схиливши голову. За хвилину я пішла за нею й, зайшовши на кухню, побачила нашу служницю Мейбл, яка мила посуд після сніданку. На ній була полиняла м'ятно-зелена форма (робоча сукня, надто тісна для її пухкої фігури, гудзики якої ледве сходилися на грудях) з білим фартухом і дук<sup>1</sup> на голові.

---

<sup>1</sup> Дук — хустка, як правило, на голову.

Мама теревенила по телефону в ідальні, говорячи тим безтурботним, щасливим голосом, яким розмовляла лише з однією людиною — зі своєю сестрою Едіт. Я не стала їй заважати: знала, що, коли попрошу дозволу поговорити з тіткою, мені скажуть або не лізти в розмови дорослих, або аж так не шаленіти від звучання свого голосу.

— Мейбл, поглянь, — мовила я, піднявши коліно й тішачись із того, що сьогодні не одна з небагатьох неділь, коли в неї вихідний.

Побачивши кров, Мейбл відсахнулась, а її руки підлетіли до рота, розбризкуючи мильну воду.

— Йо! Йо! Йо! Мені дуже шкода! — вигукнула вона так, ніби особисто спричинила мої страждання.

На мене ця тирада подіяла краще за всі пластирі на світі, миттю вгамувавши біль.

— Сідай. Я повинна поглянути. — Скривившись, вона на мить уклякла на місці, але, хутко оговтавшись, оглянула подряпину і сказала: — Візьму аптечку.

Через сильний акцент це слово вона вимовляла як «оптечка», і воно дало мені насолоду, як давала її і вся «мейблівська» англійська. Я була в захваті від того, що в її вустах звичайні англійські слова здавалися схожими на якусь геть іншу мову, і думала, чи говорять так само її діти (з якими я ніколи не зустрічалась і які цілорічно жили у Кваква).

Мейбл дістала аптечку з шафки для посуду і знову стала навколішки, щоб обробити садно; на тлі її смаглявої шкіри ватний тампон білів особливо яскраво. Вона змочила його помаранчевим засобом для дезінфекції, а тоді приклала до рани, щоразу, як я силкувалася відсахнутися від нього через пекучий біль, бурмочучи втішливі слова:

— Даруй, люба! Йо, вибач, гаразд? Я майже закінчила. Майже, майже. Ти смілива дівчинка.

«Ти смілива діфчинка».

Я насолоджувалась її пильною увагою й дивилася, як вона дмухає мені на коліно, чудуючись із того, як її лоскітний подих якимось дивом полегшує біль. Вирішивши, що подряпана шкіра

достатньо чиста, Мейбл наліпила на неї величезний пластир і вщипнула мене за щоку.

— Цьом, цьом, цьом. — Вона вкрила моє лице поцілунками, прищмокуючи губами, і я затамувала подих, готуючись побачити, чи діжду-таки сьогодні поцілунку в губи. Її губи дійшли аж до мого підборіддя, а тоді повернулися до чола. — Тепер усе гаразд!

— Дякую!

Я швидко обняла Мейбл і знову подалася надвір, а щойно я дісталася до дверей чорного ходу, мене покликав батько.

— Веснянко! — Він сидів у шезлонгу біля переносного брааю<sup>1</sup>, який поставив на сонці посеред бурого моріжка. — Принеси своєму стариганові пива.

Я знову чкурнула всередину й відчинила холодильник, із якого дістала пляшку «Castle Lager». Відкривачкою я орудувала невміло, тож лінолеум на підлозі оббризкало піною, та я не зупинилася, щоб її витерти. Коли я дременула геть, Мейбл запиткала, проте я знала, що вона витре піну без жодних скарг.

— Готово, — сказала я й віддала ще пінисту пляшку батькові, а той одразу загасив нею полум'я, що здійнялося вище бар'єру довкола решітки.

— Саме вчасно, — промовив він і кивком запросив мене сісти в шезлонг біля себе.

Батько дивився на мене мерехтливими блакитними очима, що прикрашали гарне обличчя, майже геть сховане за густим волоссям. Хвилясті біляві кучері спереду спадали йому на брови, а ззаду були довгі й прикривали комірець його сорочки. Ще він відростив собі довгі бакенбарди, що лише трохи не доходили до його пишних вусів. Цілувати батька завжди було лоскотно, і мені страшенно подобалося відчувати, як його щетинясте лице торкається моєї шкіри.

Я сіла, і тато вручив мені щипці для брааю, неначе передаючи якусь святиню. Він серйозно кивнув, і я кивнула у відповідь, показуючи, що визнаю це передання влади. Тепер над м'ясом орудувала я.

---

<sup>1</sup> Браай — південноафриканський гриль та шашлик (барбекю).

Коли я нахилилася до диму, що здіймався з грилю, батько всміхнувся, а тоді глипнув на пластир у мене на коліні.

— Знову воювала, Веснянко?

Я кивнула, і він засміявся. Тато часто жартував, що має сина в тілі доньки. Особливо йому подобалося розповідати, як у п'ять років прийшла додому зі свого першого та єдиного уроку балету з подертими колготками і скривавленою ногою. Коли він запитав мене, що я утнула на уроці танців, я зізналася, що поранилася, падаючи з дерева, на яке залізла, аби схватися від учительки. Він оглушливо зареготав, а мама насварила мене — мовляв, я марную їхні гроші.

Тато мав би навчати вправлятися з брааєм не мене, а сина. Якщо він і почувався ошуканим через те, що син у нього так і не народився, то ніколи про це не говорив і завжди, коли тільки міг, заохочував мене до хлопчачої поведінки.

Зате Кет була чутливою дитиною й багато в чому моєю цілковитою протилежністю. А ще вона гидувала сирым м'ясом. Тато нізачо не став би навчати її тонкощів ідеального приготування м'яса чи того, як тримати кулак, відправляючи когось у нокаут, або схопити й повалити людину, як у регбі.

— Гаразд, тепер поверни ворс<sup>1</sup>. Підсунь щипці під кільця й переверни їх усі відразу, бо інакше буде казна-що. Добре. Тепер посунь відбивні вбік, бо пересмажаться. Жир треба підсмажувати, а не палити.

Я ретельно виконувала батькові вказівки й зуміла приготувати м'ясо так, щоб його задовольнити. Коли ми закінчили, я понесла смажену на пательні до столу, що його накрила для нас Мейбл у вимощеному кам'яною плиткою патіо. Часниковий хліб, картопляний салат і кукурудза вже стояли там, прикриті сіткою від мух, якою я часом послуговувалась як фатою, граючи у шпигунку під личиною нареченої.

— Скажи матері, що ми готові, — промовив батько, сівши. Він сумнівався, що велетенські гагедаші з довгими дзьобами не спустяться й не вкрадуть м'ясо: птахи частенько цупили

---

<sup>1</sup> Ворс — традиційна південноафриканська домашня ковбаса.

собачу їжу, зоставлену надворі в мисках, а інколи полювали й на більшу здобич — скажімо, на риб у декоративних ставках.

— Вона висить на телефоні.

— То скажи їй покласти слухавку. Я голодний.

— Ми готові їсти! — прокричала я за двері і знову повернулася надвір.

Щойно я сіла поруч із батьком, як вийшла Кет і долучилася до нас. Вона вже без сліду змила з обличчя сльози, а коли поруч із нею сіла наша мама, усміхнулася.

— Хто там телефонував? — запитав тато, потягнувшись по масло і пасту «Bovril»<sup>1</sup>, щоб намастити собі кукурудзу.

— Едіт.

Батько пустив очі під лоба.

— Чого їй треба?

— Нічого. Вона підхопила якусь злючу кишкову інфекцію, яка зараз шириться, і сидить удома, доки це не минеться.

— У її житті, либонь, настала страшна криза? Вона ж не може тепер подавати оте гидке їдло в літаку напиндюченим пасажирам у невинувато дорогих рейсах. Господи, твоя сестра може зробити з мухи слона.

— Це не криза, Кіте. Хто сказав, що то криза? Вона просто хотіла поговорити.

— Радше хотіла засмоктати тебе у драму свого життя.

Мама піднесла голос:

— Яку ще драму?!

Кет злякано переводила погляд із батька на матір. Потім, відвернувшись від них, сестра глипнула на мене. Її натяк був очевидний. «Зроби щось!»

— У неї все перетворюється на драму, — сказав тато, так само піднісши голос. — У неї не буває маленьких прикрощів — буває лише кінець світу.

— Це не кінець світу! Хто сказав, що це кінець світу?! — Мама з дзенькотом закинула порційну ложку назад у миску із салатом. Вона гнівно зиркнула на батька, і в неї на чолі почала

<sup>1</sup> «Bovril» — густа солоня паста з м'ясної витяжки.

випинатися вена. Це завжди було недобрим знаком. — Господи! Чому ти не можеш не знущатися з неї? Вона лиш хотіла...

Пролунав дзвінок у двері.

Вираз полегкості на обличчі Кет говорив сам за себе. «Рятівний дзвінок!»

— Ох, заради Бога! — Тато пожбуририв на стіл свої прибори так, що вони аж забряжчали. — Поглянь на час. Що за хамло могло припертися в обід у неділю? — Мама підвелася, щоб піти, але тато її затримав. — Хай Мейбл розбереться.

— Я звеліла їй відпочивати до вечора, а ввечері вона прийде помити посуд.

Коли мама зникла в будинку, батько гукнув їй услід:

— Якщо то свідки Єгови, скажи їм, хай ідуть на хрін, бо я їх перестріляю. Повідом, що в мене є великий ствол і що я не боюся ним користуватися.

— Цікаво, хто там, — промовила Кет, і я знизала плечима. Мене дужче цікавив ствол.

Мати повернулася за кілька хвилин по тому розпашіла, тримаючи дві книжки в руках, які різко поставила на стіл перед Кет.

— Що там? — запитав батько. — Хто був під дверима?

— Гертруда Беккер.

— Дружина Генні?

— Так.

— Чого вона хотіла?

— Поскаржитися на Робін, яка, судячи з усього, розбещує її доньку.

— Що? — Татко поглянув на мене: — Що ти накоїла, Веснянко?

— Не знаю.

Мати кивнула на книжки.

— Ти давала їх Елсабе?

— Я не просто їх давала. Я їх запозичила їй.

— Позичила, — виправила мене мама.

— Так, позичила.

Тато потягнувся через стіл до книжок.



— «Магічне далеке дерево» та «Нові пригоди П'ятірки», — прочитав він. — Книжки Енід Блайтон?

— Так, Гертруда, певно, не вподобала імена персонажів і відверто сказала мені, що Робін погано впливає на її дитину й нехай вона більше не грається з Елсабе.

— Які ще імена? Що ця клята жінка має на увазі?

Перш ніж відповісти, мати трохи помовчала.

— Дік і Френні.

— Ти серйозно?

Мама кивнула.

— Так, вона сказала, що це огидні імена, які не мають звучати в християнському домі<sup>1</sup>.

Тато реготнув, а мама просто злетіла з катушок. Вони обоє завзято хихотіли, і тепер настала моя черга розгублено поглянути на Кет. Я ніяк не могла в'їхати, що в цих словах кумедного.

Я не мала наміру засмучувати Елсабе чи місис Беккер — лише спробувала заснувати власне таємне товариство, як діти в книжках. Мені хотілося розгадувати таємниці й володіти таємними будиночками для клубів, хотілося вигадувати незвичні паролі, яких ніхто ніколи не вгадає, пов'язані з кремовими булочками й тартами з варенням. Та от біда: всі інші дівчатка в нашому суто білому передмісті Вітпарк, що в Боксбурзі, були африканерками<sup>2</sup>, і їх, як я розуміла, цікавила сама лиш гра в дочки-матері. Усе це готування їжі, плетіння, шиття, випікання, догляд крикливих немовлят і сварки з п'яними чоловіками, які пізно приходили додому після шахтарських вечірок, мене не приваблювало. Натомість кортіло розширити їхні обрії, познайомивши з абсолютно новим світом, який проходив повз них.

<sup>1</sup> Гра слів: в англійській мові *dick* і *fanny* — просторічні слова на позначення статевих органів; також Дік — скорочена форма імені Річард, а Френні — скорочена форма імені Френсіс. У сучасних виданнях циклу про Магічне дерево ці персонажі мають імена Дік і Френні.

<sup>2</sup> Африканери (бури) — нащадки європейських поселенців (передусім голландців і фламандців) у Південній Африці. На основі нідерландської сформувалася мова сучасних африканерів — африкаанс.

— Я просто хотіла, щоб вона та інші дівчатка прочитали книжки й долучилися до мого клубу «Секретна Сімка», — пояснила я. — Поки що там тільки ми з Кет, і нам потрібні ще п'ятеро дітей.

— До сраки їх, — сказав батько, потягнувся і скуйовдив мені волосся. — Ви, дівчата, можете бути самі собі «Шаленою Двійкою». А ще краще — забудьте про дівчат і грайтеся з хлопцями.

Мама знову пустила очі під лоба, проте була ще в доброму настрої і мені не хотілося його псувати, ремствуючи на те, що зі мною не хоче бавитися ніхто з хлопців. Вона не любила скигління й завжди казала, що мені слід не зациклюватися на негативі, а намагатися знайти якісь рішення. Тому я й згадала недавні батькові слова.

— Тату, де твій великий ствол?

— Що?

— Твій великий ствол. Ти ще казав, що перестріляєш із нього свідків Єгови.

— Я просто жартував, Веснянко. Нема в мене ствола.

— Ой. — Це було сумно. Я сподівалася, що за його допомогою зможу зав'язувати розмови з хлопцями. — Можливо, тобі слід роздобути собі ствол.

— Чому?

— Пітів тато сказав, що чорні покидьки кафіри<sup>1</sup> переб'ють нас уві сні, бо ми — шмаркачі. Він сказав, що як у нас немає стволів, то можна просто нагинатись, підставляючи дупи, мов ті педики.

— О, так, і коли він таке сказав? — запитав батько, тим часом як мама попросила мене не вживати слів «кафіри» і «педики».

— Днями, коли я гралася в них із собаками. А для чого педики підставляють дупи?

— Досить на сьогодні запитань, Робін.

— Але...

— Ніяких «але». — Тато позирнув на матір, і вони обоє пирснули зо сміху. — Розмову закінчено.

<sup>1</sup> Кафіри — зневажливе прізвисько чорношкірих мешканців Південної Африки.